

Onderzoek Vleermuizen en vogels

Franse Baan te Schaijk

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Onderzoek Vleermuizen en vogels

Franse Baan te Schaijk

Definitief

Opdrachtgever

Natuurbegraven Nederland
Stationsweg 23
Postbus 29
5201 AA 's-Hertogenbosch

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Achterstraat 11
4101 BB Culemborg
0345-727000
0345-727010
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P6347.2
Datum: 15-10-2014
Projectleider: Rob van Dijk
Opgesteld: Rosalie Heins
Gecontroleerd: Rob van Dijk

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

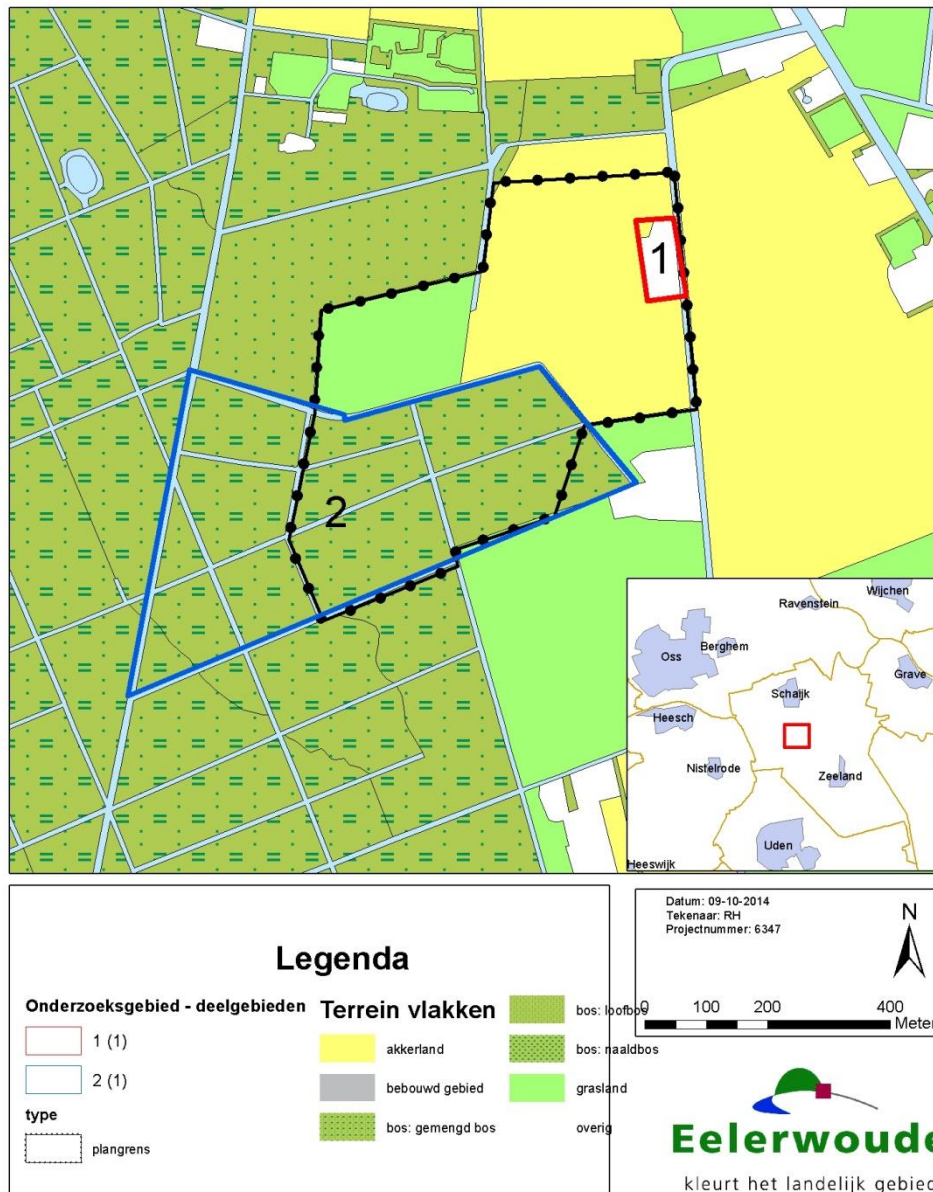
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrucken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	aanleiding.....	5
1.2	Inrichting van het terrein en gebruik van het terrein	5
1.3	Geldigheid onderzoek	6
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Onderzoeksgebied.....	7
2.3	Voorgestane ontwikkeling.....	7
3	NATUURWETGEVING	10
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	10
4	METHODE	13
4.1	Veldonderzoek	13
5	BESCHERMDE SOORTEN	15
5.1	Vleermuizen	15
5.2	Jaarrond beschermde vogels	19
5.3	Overige soorten	20
	LITERATUURLIJST	22
	BIJLAGE 1: SOORTENKAARTEN	23

Naturbegraafplaats Franse Baan - onderzoeksgebied

Figuur 1. Ligging plangebied en onderzoeksgebied.

1

INLEIDING

1.1 aanleiding

Natuurbegraven Nederland is voornemens een Natuurbegraafplaats te realiseren in de Maashorst ten zuiden van Schaijk. Bij de realisatie wil men rekening houden met de (beschermde) natuurwaarden ter plekke.

Hiertoe is door Eelerwoude in 2013 een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Uit de quickscan komt naar voren dat er nader onderzoek nodig is naar het voorkomen van vleermuizen en roofvogelhorsten.

In dit rapport worden de resultaten van het nadere onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de Flora- en faunawet. Daarbij worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Dit onderzoek kan gebruikt worden bij bestemmingsplanprocedures of de aanvraag van een omgevingsvergunning.

Voor de volledige toetsing aan de Flora- en faunawet voor alle beschermde soorten moet dit rapport in combinatie gelezen worden met de Quickscan flora en fauna, Franse Baan te Schaijk van Eelerwoude, 2014.

1.2 Inrichting van het terrein en gebruik van het terrein

Bij de realisatie van de natuurbegraafplaats worden in eerste instantie inrichtingsmaatregelen genomen om de natuur- en landschapswaarden van het gebied te vergroten. Vervolgens wordt het gebied in gebruik genomen als natuurbegraafplaats. In de quickscan is reeds geconstateerd dat het gebruik als natuurbegraafplaats geen negatieve effecten heeft op de (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden, mits enkele maatregelen genomen worden. In voorliggend rapport worden derhalve uitsluitend de effecten van de inrichtingsfase getoetst.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels): *“ Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.3. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is ongeveer 29 ha groot en bestaat uit een bosgebied en agrarische gronden. Het oosten van het terrein grenst direct aan de openbare weg Franse Baan, ten noorden grenst het bijna aan de Legerstraat. Ten westen en zuiden ligt het bosgebied van de Maashorst. Het gebied bestaat uit agrarisch gebied (grasland), bosgebied en leegstaande agrarische bebouwing.

Het bos bestaat voor 80% uit opstanden gedomineerd door grove den. Het overgrote deel bestaat uit opstanden aangelegd begin '20-jaren van de vorige eeuw. Verspreid tussen de oude dennen is bijmenging van zomereik, ruwe berk en Amerikaanse eik, plaatselijk komen ook zaailingen van douglasspar voor. In beperkte mate komt vuilboom, wilde lijsterbes en Amerikaanse vogelkers voor.

Op het bouwblok staat een leegstaande woning en enkele schuren. Op het perceel staan verscheidene grote bomen. De schuren zijn allemaal enkelsteens en/of kapschuren zonder isolatie.

2.2 Onderzoeksgebied

Het onderzochte plangebied bestaat uit twee deelgebieden. Deze deelgebieden omvatten een kleiner terrein dan de volledige ontwikkeling. Voor het nadere onderzoek waren echter alleen deze twee deelgebieden van belang. Deelgebied 1 omvat het bouwblok met de schuren en de leegstaande woning. Deelgebied 2 omvat het bosgebied (zie figuur 1).

Het veldwerk voor vleermuizen had de nadruk op het gebruik van deelgebied 1. Daar is actief gezocht naar verblijfplaatsen. In deelgebied 2 is met name gericht op het vaststellen van de soorten en mogelijk aanwezige verblijfplaatsen.

Deelgebied 2 is met name gericht op het achterhalen van broedlocaties van roofvogels.

2.3 Voorgestane ontwikkeling

In het plangebied wordt een natuurbegraafplaats (23 ha) ontwikkeld, zie figuur 2. Daarnaast bestaat 4,5 ha van het onderzoeksgebied uit een agrarisch perceel dat in

gebruik is als grasland en dat in de toekomst ook weidegrond blijft. De delen van het onderzoeksgebied voor dit nadere onderzoek krijgen het volgende gebruik:

2.3.1 Deelgebied 1 – bouwblok met woning en schuren

Op het huidige bouwblok aan de Franse Baan wordt de woning en een bedrijfsgebouw herbouwd. Dit bedrijfsgebouw dient voor de opslag van materiaal.

2.3.2 Deelgebied 2 – bosgebied

Op enkele locaties in het bos worden kleine open plekken, met schrale vegetaties (gras) en heide gecreëerd. Daarnaast worden enkele nieuwe en aangepaste paden aangelegd. Langs een deel van de paden worden bomenlanen aangelegd. Hiervoor moeten stukken van het bos gekapt worden.

INRICHTINGSSCHETS NATUURBEGRAAFPLAATS MAASHORST

Figuur 2 Globaal overzicht van de toekomstige inrichting.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen. De dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van het ministerie van Economische Zaken: www.drloket.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe').

De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragcode of Ontheffing	Gedragcode of Ontheffing
Vogels	Gedragcode (of Ontheffing)	Gedragcode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 zwaarste beschermingsregime bijlage 1 AMvB bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragcode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 2 Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en holen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

Figuur 2 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

4

METHODE

4.1 Veldonderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door dhr. J. J. de Graaf. Dhr. de Graaf heeft meer dan 30 jaar ervaring met het inventariseren van vogels en vleermuizen.

Vleermuisonderzoek

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat op 27 maart 2013 door het Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur is geactualiseerd voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X in combinatie met een Pettersson D100. In totaal zijn vier veldbezoeken uitgevoerd met één persoon: twee in de kraamperiode en twee in de baltsperiode. In tabel 1 zijn de betreffende data weergegeven. Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uit- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het baltonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, na zonsondergang tot middernacht. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden. Tevens zijn de zolders(s) van de woning, de kelder en de schuren op 29-9-2014 met een zaklamp afgezocht op vleermuizen en op sporen die duiden op aanwezigheid vleermuizen.

Vogels

Het roofvogelonderzoek heeft bestaan uit 2 bezoeken. Op 5-5-2014 is er van 08.00 tot 10.30 gericht gezocht naar roofvogelnesten. De omstandigheden tijdens dit bezoek waren droog weer, geheel bewolkt, zuidwesten wind 3 bij een temperatuur van 13 graden Celsius. Tevens is op 12 juli aansluitend aan het vleermuisonderzoek nogmaals gezocht naar roofvogelhorsten.

Tabel 1 veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek

Datum	Tijd	Gemiddelde temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
17-6-2014	22.00-01.00	14°C	N-2	geen	geen
12-7-2014	04.00-05.15	17°C	geen	geen	100%
01-9-2014	21.00-22.30	16°C	geen	geen	100%
29-9-2014	22.00-00.30	13°C	geen	geen	20%

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3 van de Flora- en faunawet). Er zijn 5 soorten vleermuizen aangetroffen in en rond het plangebied: gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en een ongedetermineerde Myotis-soort. De meeste waarnemingen betreffen foeragerende vleermuizen in en langs het bosgebied. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen. In het bosgebied moeten deze echter zeker aanwezig zijn. Het betreft een structuurrijk gemengd bos met veel mogelijkheden voor vleermuizen. Belangrijke vliegroutes zijn evenmin aangetroffen. Het bos en met name de zuidelijke rand van het bos wordt veelvuldig gebruikt door foeragerende vleermuizen.

De aangetroffen soorten worden hieronder besproken. In bijlage 1 zijn de soortenkaarten opgenomen.

5.1.1 Voorkomen en functie

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (vermoedelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen en straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot half open landschap.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetoond bij het onderzoek. In het najaar zijn er op het erf in het plangebied en het erf direct ten zuiden van het plangebied wel baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Zwermgedrag of concrete

paarverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Al duidt baltsgedrag van vleermuizen vaak wel op de aanwezigheid van een paarverblijf in de omgeving.

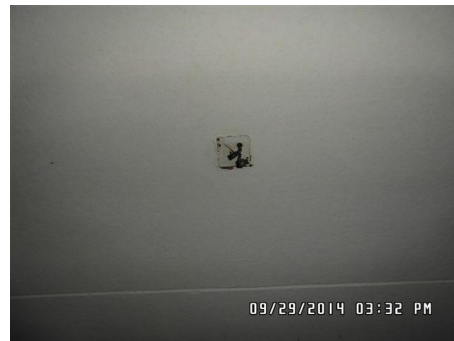
Foerageergebied en vliegroutes

In de zomer foerageert de gewone dwergvleermuis in kleine aantallen (4-10 dieren) in het bosgebied en nabij het erf direct ten zuiden van het plangebied. In het najaar foerageren de dieren ook op en rond het erf in het plangebied.

Midden in de woonkamer van het woonhuis zijn op de vloer wel keutels gevonden van vleermuizen, zie figuur 3. De vleermuis of vleermuizen hebben daar aan draden van een lamp gehangen, zie figuur 4, loodrecht daaronder liggen de keutels. Vleermuizen of verblijfplaatsen zijn niet gevonden in bebouwing. Tijdens het veldbezoek op 1 september is bij de boerderij een baltsend mannetje van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Mogelijk dat dit dier gebruik heeft gemaakt van de woonkamer.

Figuur 3 vleermuiskeutels in woonkamer woning

Figuur 4 bedrading waaraan waarschijnlijk een vleermuis heeft gehangen.

Laatvlieger

De laatvlieger komt in Nederland vrij algemeen voor (al laat de soort wel een dalende trend zien). Laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen. Kraamkolonies komen in Nederland voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Deze bevinden zich in de spouwmuur, achter en onder de (dak)betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. De jachtgebieden liggen in een straal van 1 tot 5 km (zelden meer) rondom de kolonie. Vliegroutes volgen waar mogelijk lijnvormige structuren, maar laatvliegers vliegen bij gunstige weersomstandigheden ook wel grote afstanden door open gebied. De laatvlieger jaagt boven open tot halfopen landschap, vooral in de beschutting van opgaande elementen zoals bosranden, heggen en lanen.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van laatvliegers of indicaties daartoe zijn bij het onderzoek niet aangetroffen.

Foerageergebied en vliegroutes

In en rond het bosgebied zijn 2 tot 6 foeragerende laatvliegers waargenomen. Het gebied wordt redelijk gebruikt al is geen sprake van zeer belangrijk foerageergebied.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Onder andere solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen en dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. De vlucht van rosse vleermuis doet enigszins denken aan die van gierzwaluw: hoog en snel. De afstand tussen dagrustplaats en jachtgebied wordt in de regel in een snelle rechte vlucht afgelegd, op een hoogte van honderd meter of meer. Jachtplaatsen liggen meestal in open terrein, waar met snelle duiken op insecten gejaagd wordt. De rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en ook wel rondom straatverlichting.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen zijn bij het onderzoek niet aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat in het bosgebied wel verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen (zoals rosse vleermuis) aanwezig zijn.

Foerageergebied

Rosse vleermuis foerageert met name in het bosgebied.

Grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is een middelgrote vleermuis met opvallend lange oren. De soort komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in vogelnest- en vleermuiskasten. Ze vormen meestal groepen van 5 tot 25 dieren, in uitzonderingen tot 80 dieren. Deze gebruiken in kleine groepjes verspreid een groot aantal verblijfplaatsen naast elkaar. Ze verhuizen vaak. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden. Gewone grootoorvleermuizen jagen in de directe omgeving van de verblijfplaats tot op een afstand van maximaal 3 km. Ze volgen hagen en houtwallen, maar vooral in bos of kleinschalig landschap vliegen ze gewoon tussen de bomen door.

Grijze of gewone grootoorvleermuis

In Nederland komen twee soorten grootoorvleermuizen voor; gewone grootoorvleermuis en de grijze grootoorvleermuis. Deze soorten zijn uitsluitend in de hand te onderscheiden. Op basis van het geluid op een batdetector is geen onderscheid te maken. De grijze grootoorvleermuis is in Nederland zeer zeldzaam. Ze komt alleen en in kleine aantallen in het zuiden van het land voor. Recent in Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Brabant aan de grens met België, en met enkele kleine kraamgroepen in Noord- en Midden-Limburg. Het plangebied ligt daarmee buiten het bekende verspreidingsgebied van de grijze grootoorvleermuis. Aangenomen wordt derhalve dat alle waarnemingen van grootoorvleermuizen in het plangebied gewone grootoorvleermuizen betreffen.

Verblijfplaatsen

Enkele grootoorvleermuizen zijn regelmatig op het erf waargenomen en foeragerend in de bebouwing. Verblijfplaatsen zijn echter niet concreet waargenomen. Derhalve is een aanvullende visuele inspectie van de bebouwing op 29 september uitgevoerd. Dit om verblijfplaatsen of sporen daarvan met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid uit te sluiten. Daarbij bleek dat de gebouwen erg tochtig zijn. dit maakt gebouwen minder geschikt voor vleermuisverblijfplaatsen. Bij dit bezoek zijn eveneens geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen of sporen die daarop duiden.

In het bosgebied zijn eveneens geen verblijfplaatsen aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat in het bosgebied wel verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen (zoals grootoorvleermuis) aanwezig zijn.

Foerageergebied

In één van de schuren op het erf zijn bij diverse bezoeken circa 2 foeragerende grootoorvleermuizen waargenomen. In de schuur zijn tevens afgebeten vlindervleugels aangetroffen. Dit is typerend voor grootoorvleermuizen. Het gebied wordt derhalve aangemerkt als foerageergebied.

Myotis spec

Omdat de geluiden van verschillende soorten van het geslacht *Myotis* grote gelijkenis vertonen is terughoudend omgesprongen met onduidelijke opnamen, waarbij het volume te zacht was, of waarbij onduidelijkheid bestond over begin en/of eindfrequentie. De echolocatie is opgenomen en geanalyseerd. Echter is de echolocatie niet tot soort te determineren. Mogelijk gaat het om een watervleermuis (*Myotis daubentonii*) of een baardvleermuis (*Myotis mystacinus*).

Verblijfplaats

Verblijfplaatsen van deze myotis soort of aanwijzingen daartoe zijn bij het onderzoek niet aangetroffen. Veel soorten van het geslacht *myotis* zijn boombewonende soorten. Het is dus niet uitgesloten dat het deze soort een verblijfplaats in het bosgebied heeft.

Foerageergebied

De myotis-soort foerageert veelvuldig in de bosrand aan de zuidzijde van deelgebied 2.

Vleermuisverblijfplaatsen in het bosgebied

In het bosgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Wel zijn er verscheidene soorten foeragerende vleermuizen waargenomen in het bosgebied, waaronder diverse boombewonende soorten. Het is echter mogelijk en zelfs waarschijnlijk dat er verblijfplaatsen in het bos gemist zijn. Traceren van vleermuisverblijfplaatsen in bossen is zeer arbeidsintensief werk wat in de regel relatief weinig oplevert. Verblijfplaatsen worden immers makkelijk gemist indien deze hoog in een boom zitten of in dichte delen van het bos zitten. Indien zwermgedrag (een duidelijke indicatie van een verblijfplaats) of uitvliegende dieren worden waargenomen, dan wordt dat uiteraard genoteerd.

5.1.2 Effecten en ontheffing

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Mogelijk dat er wel enkele verblijfplaatsen in bosgebied zitten. Met de inrichting van het gebied worden enkele open plekken in het bos gemaakt en worden enkele bomen gekapt. Zodra de kaplocaties bekend zijn moeten deze gecontroleerd worden op bomen met holtes. Eventueel aanwezige bomen moeten vervolgens behouden blijven. Op die wijze wordt voorkomen dat eventuele vleermuisverblijfplaatsen in het bosgebied aangetast worden. Tevens moet in het kader van de zorgplicht in het bosgebied 15 vleermuis kasten worden opgehangen. Mochten enkele verblijfplaatsen in het bosgebied toch ongeschikt worden, blijven zo altijd voldoende alternatieve gegarandeerd.

Een deel van het plangebied wordt door een groot aantal soorten vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Het plangebied blijft tijdens de inrichting geschikt als foerageergebied. Vleermuizen ondervinden geen hinder van de inrichting van het gebied. Mits geen verlichting wordt gebruikt op het terrein. Bij de woning wordt naar verwachting wel (beperkt) verlichting geplaatst. Dit maakt het erf minder geschikt als foerageergebied voor lichtgevoelige soorten zoals grootoorvleermuizen. In de omgeving is echter ruimschoots alternatief foerageergebied (het bosgebied) aanwezig. Waardoor deze beperkte afname zeker geen significant effect heeft op eventueel aanwezige verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied of in het bosgebied.

Een ontheffing Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

5.2 Jaarrond beschermde vogels

5.2.1 Voorkomen en functie

Buizerd

Bij het onderzoek is één broedlocatie van een buizerd aangetroffen. De exacte locatie van het horst kon niet worden vastgesteld. Wel is een oud horst aangetroffen, het horst dat afgelopen seizoen is gebruikt moet in de nabijheid van deze locatie aanwezig zijn.

Andere roofvogelhorsten zijn niet aangetroffen.

Uilen

Bij het onderzoek zijn tevens kerkuil en bosuil waargenomen. De kerkuil verblijft af en toe in de schuur op het erf. In de schuur aan het woonhuis van de boerderij heeft in het verleden een kerkuil gezeten.

In de schuur zijn braakballen aangetroffen van minstens een jaar oud en ouder. De bosuil is eveneens op het erf waargenomen bij het bezoek in juni. Nestlocaties van beide soorten uilen zijn niet aangetroffen en kunnen worden uitgesloten op het erf.

5.2.2 Effecten en ontheffing

Buizerd

De ontwikkeling heeft op basis van de inrichtingsschets geen negatieve invloed op de aanwezige buizerd, mits de nestlocatie duurzaam behouden blijft en verstoring in het broedseizoen voorkomen wordt. De nieuwe inrichting van het gebied zorgt voor een toename van de hoeveelheid voedsel voor de buizerd. De soort zal dus profiteren. Het

nest moet bij de herinrichting (duurzaam) behouden blijven. Tevens mogen er geen kapwerkzaamheden binnen een zone van 75 meter van de nestboom in het broedseizoen van de buizerd plaats vinden. Het broedseizoen van de buizerd loopt globaal van begin maart tot en met juli.

Een ontheffing Flora- en faunawet voor buizerd is niet noodzakelijk. Voor toekomstig beheer is aan te bevelen om de nestlocatie exact in kaart te brengen. Dit is mogelijk als er geen blad aan de bomen zit.

Uilen

De ontwikkeling heeft geen effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van uilen in het gebied. Er zijn immers geen nestlocaties aangetroffen.

Een ontheffing Flora- en faunawet voor uilen is niet noodzakelijk.

Aanbeveling

Navolgende aanbevelingen zijn niet strikt noodzakelijk vanuit de wettelijke natuurbescherming en dienen uitsluitend ter verbetering van de aanwezige natuurwaarden.

Bij de herontwikkeling van het bouwblok zou gekeken kunnen worden naar het plaatsen van een uilenkast voor de kerkuil. De kasten dienen opgehangen te worden in bijvoorbeeld een (kap)schuur, stal, of op een zolder. Dit dient te gebeuren op een donkere en rustige plek op minimaal 5 meter hoogte. De kasten dienen regelmatig gecontroleerd te worden en eventueel schoon gemaakt te worden. Dit is afhankelijk van de mate van gebruik door de kerkuil. Kerkuilkasten kunnen aangeschaft worden via bijvoorbeeld Vivara (www.vivara.nl), Waveka (www.waveka.nl) of een vogelwerkgroep in de omgeving. Een vogelwerkgroep plaatst vaak gratis kasten die zij gedurende het jaar controleren op de aanwezigheid van kerkuilen. Tevens geven zij ook advies over allerlei zaken met betrekking tot kerkuilen.

Tevens zou in het bosgebied een uilenkast voor bosuil geplaatst kunnen worden. deze kast bij voorkeur wel zo ver mogelijk van het de uilenkast voor kerkuil weg. Een juiste plaats om de kast op te hangen is een rustige en enigszins beschutte plaats aan een boom op een hoogte van 3 tot 5 m hoog, dus niet pal in de zon of op de regenzijde, met een vrije aanvliegeroute voor de bosuilen.

5.3 Overige soorten

Naar andere beschermde soorten is geen gericht onderzoek uitgevoerd. Ter aanvulling op de eerder uitgevoerde quickscan is de volgende waarneming nog relevant: In het bosgebied liggen twee mierenhopen van de behaarde of kale rode bosmier.

Het kappen van bomen rond mierenhopen kan een effect hebben op het klimaat rond de hoop en leiden tot het ter plekke uitsterven van de soort.

Omdat het een Flora- en faunawet tabel 1 soort betreft is, geldt een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Vanwege hun belang voor het bosecosysteem en het relatief geringe verspreidingsvermogen, heeft behoud van de hopen de voorkeur. Bij de ontwikkeling kunnen de aanwezige mierenhopen waarschijnlijk behouden blijven. Indien dat niet het geval is wordt inzake de zorgplicht het volgende geadviseerd:

- Zo veel mogelijk (minimaal 1) hoop behouden.
- Overige hopen verplaatsen onder begeleiding van een ter zake kundige. De locaties van mierenhopen luisteren erg nauw. Een geschikte locatie moet derhalve met een ter zake kundige bepaald worden.

Mieren gebruiken vaak enkele bomen rond de hoop als voedselbron (melken van luizen). Het geniet de aanbeveling om de bomen rond de mierenhoop te behouden of de voedselbomen in beeld te brengen en deze zoveel mogelijk te behouden.

LITERATUURLIJST

Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet*.

Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.

Dijk, A.J. van & A. Boele (2011). *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw, en Innovatie, Dienst Regelingen (2011). *Soortenstandaard Huismus Passer domesticus*. Den Haag.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2013). *Vleermuisprotocol 2013*.

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl

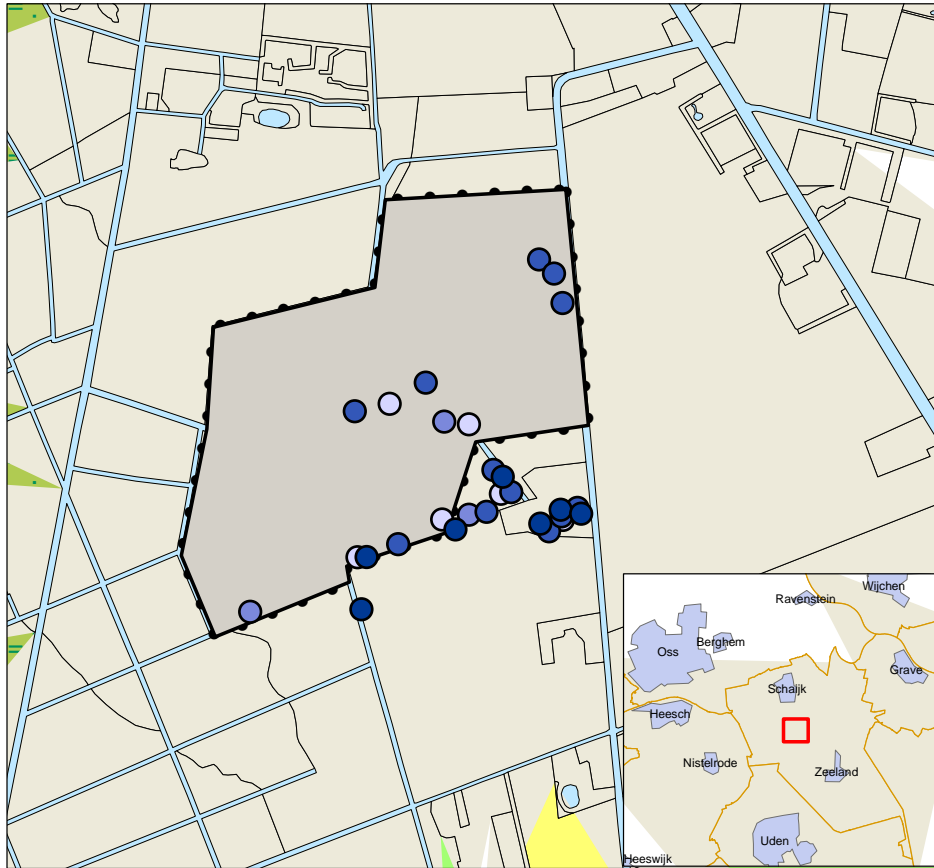
Waarnemingen: - www.waarneming.nl

- www.telmee.nl

- ndff-ecogrid.nl

BIJLAGE 1: SOORTENKAARTEN

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Gewone dwergvleermuis

Legenda

NedNaam, Datum_afwi	Terrein vlakken	
• 17-6-2014 (6)	 akkerland	 bos: loofbos
• 12-7-2014 (4)	 bebouwd gebied	 bos: naaldbos
• 1-9-2014 (12)	 bos: gemengd bos	 grasland
• 29-9-2014 (7)		 overig
type	 plangrens	

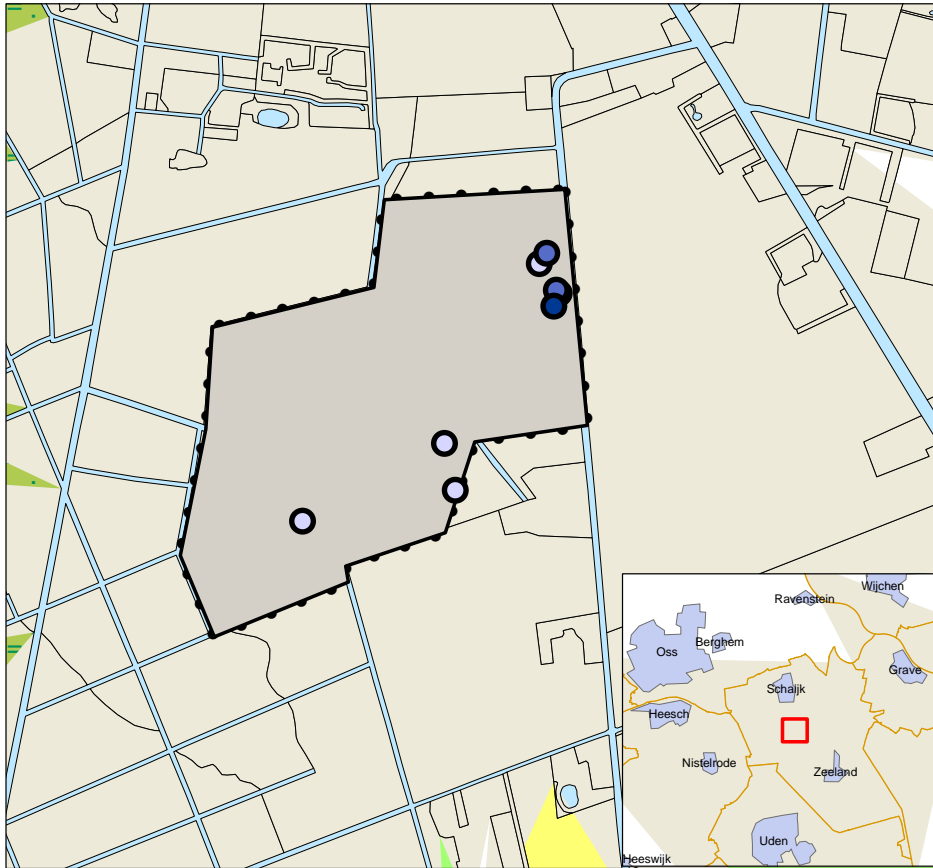
Datum: 10-06-2013
Tekenaar: RH
Projectnummer: 6347

0 100 200 400 Meters

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Natuurbegraafplaats Franse Baan - grootoorvleermuis

Legenda

NedNaam, Datum_afwi	Terrein vlakken	
• 17-6-2014 (5)	akkerland	bos: loofbos
• 12-7-2014 (2)	bebouwd gebied	bos: naaldbos
• 29-9-2014 (1)	bos: gemengd bos	grasland
type	plangrens	overig

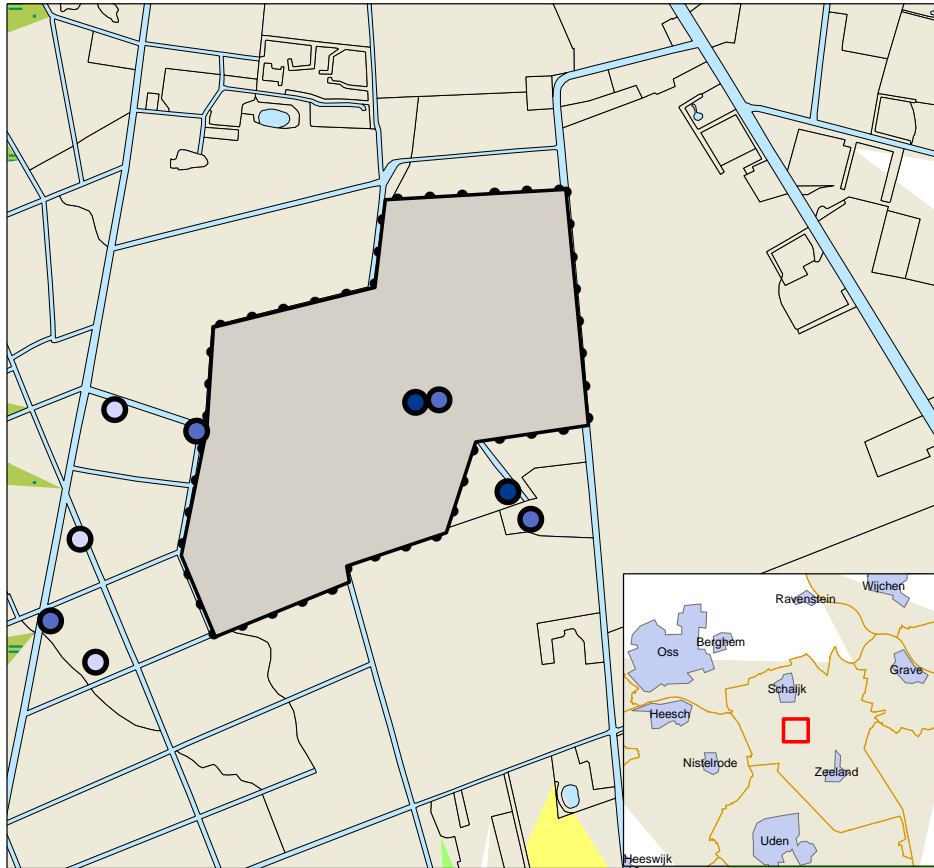
Datum: 09-10-2014
Tekenaar: RH
Projectnummer: 6347

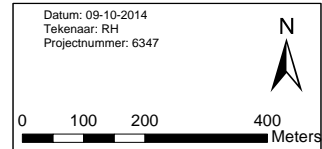
0 100 200 400 Meters

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Laatvlieger

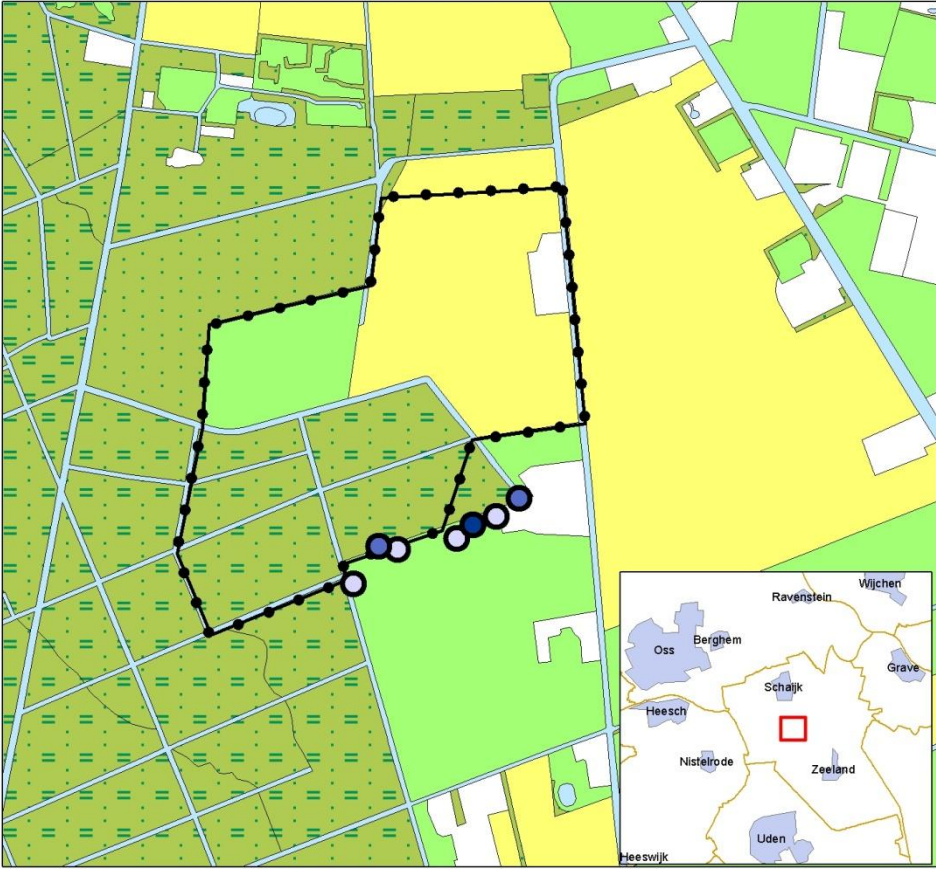

Legenda	
NedNaam, Datum_afwi	Terrein vlakken
<ul style="list-style-type: none"> 17-6-2014 (3) 1-9-2014 (4) 29-9-2014 (2) 	<ul style="list-style-type: none"> akkerland bebouwd gebied bos: gemengd bos
type	
plangrens	

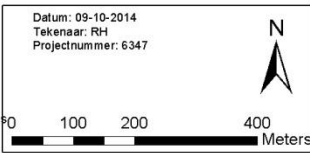
Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Myotis spec

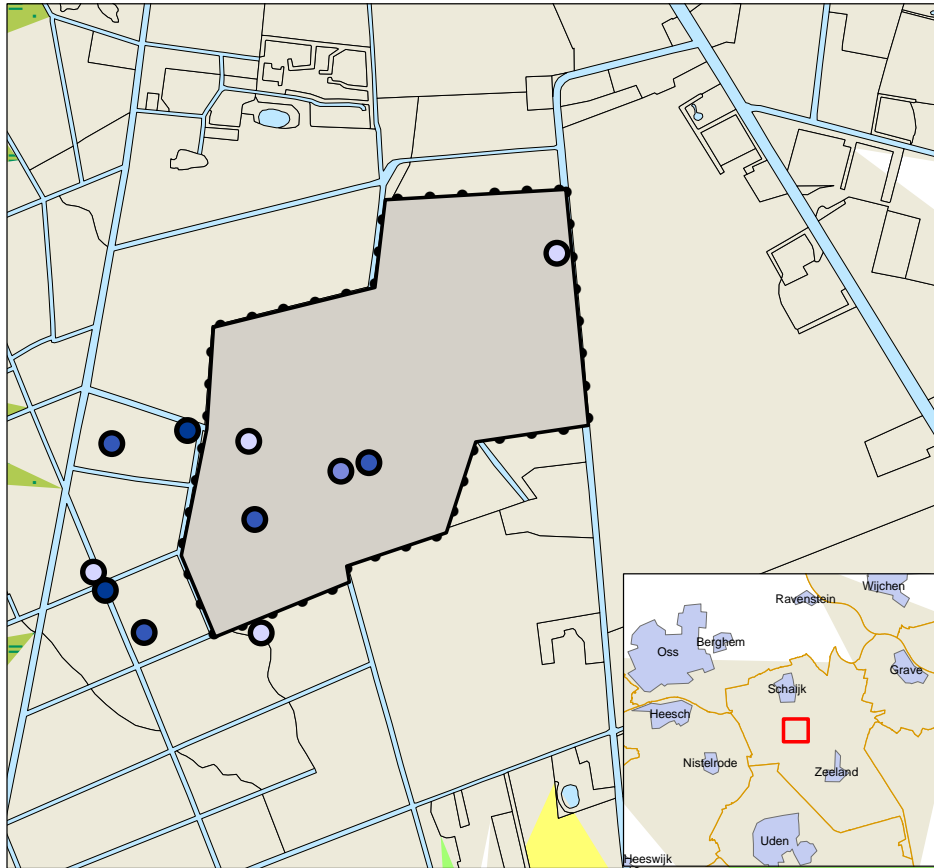

Legenda

NedNaam, Datum_afwi	Terrein vlakken	
<ul style="list-style-type: none"> Myotis spec, 17-6-2014 (4) Myotis spec, 12-7-2014 (2) Myotis spec, 1-9-2014 (1) 	<ul style="list-style-type: none"> akkerland bebouwd gebied bos: gemengd bos 	<ul style="list-style-type: none"> bos: loofbos bos: naaldbos grasland overig
type <ul style="list-style-type: none"> plangrens 		

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Laatvlieger

Legenda

NedNaam, Datum_afwi	Terrein vlakken	
◦ 17-6-2014 (4)	akkerland	bos: loofbos
◦ 12-7-2014 (1)	bebouwd gebied	bos: naaldbos
◦ 1-9-2014 (4)	bos: gemengd bos	grasland
◦ 29-9-2014 (2)		overig
type	plangrens	

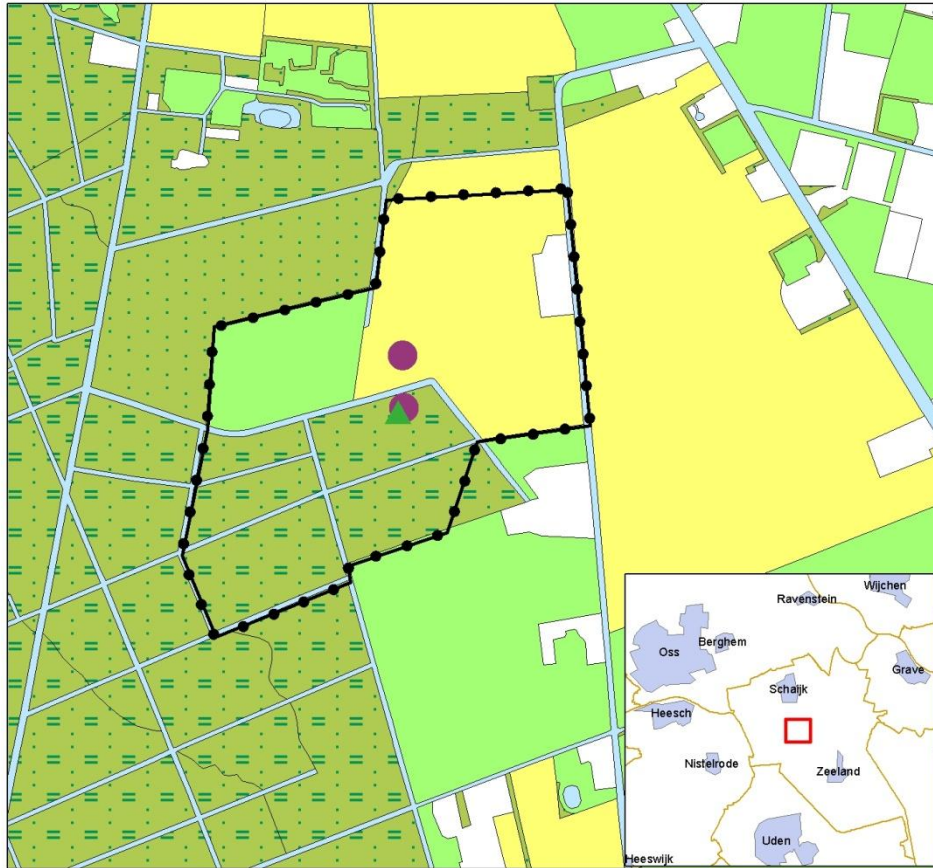
Datum: 09-10-2014
Tekenaar: RH
Projectnummer: 6347

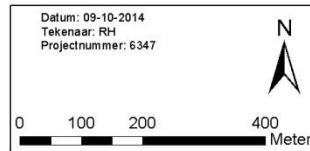
0 100 200 400 Meters

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Buizerd

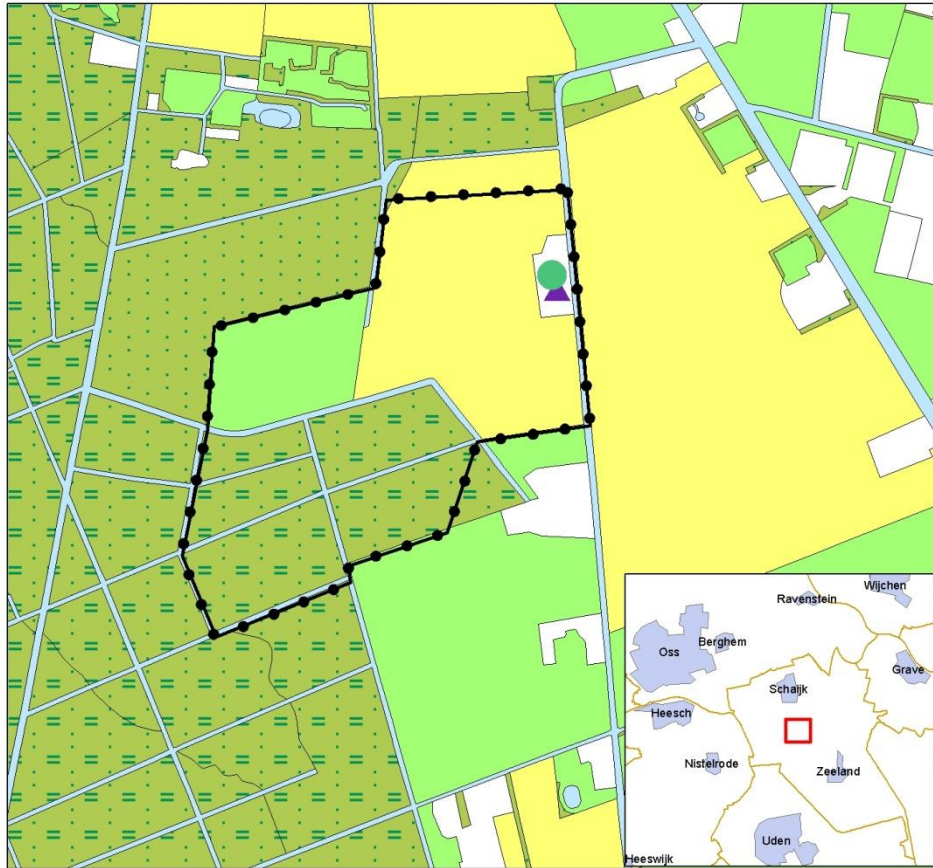

Vogels		Terrein vlakken	
NedNaam, Activiteit		akkerland	bos: loofbos
• Alarmerend (2)		bebouwd gebied	bos: naaldbos
▲ verlaten nest (1)		bos: gemengd bos	grasland
type			overig
		plangrens	

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

Naturbegraafplaats Franse Baan - Uilen

Legenda

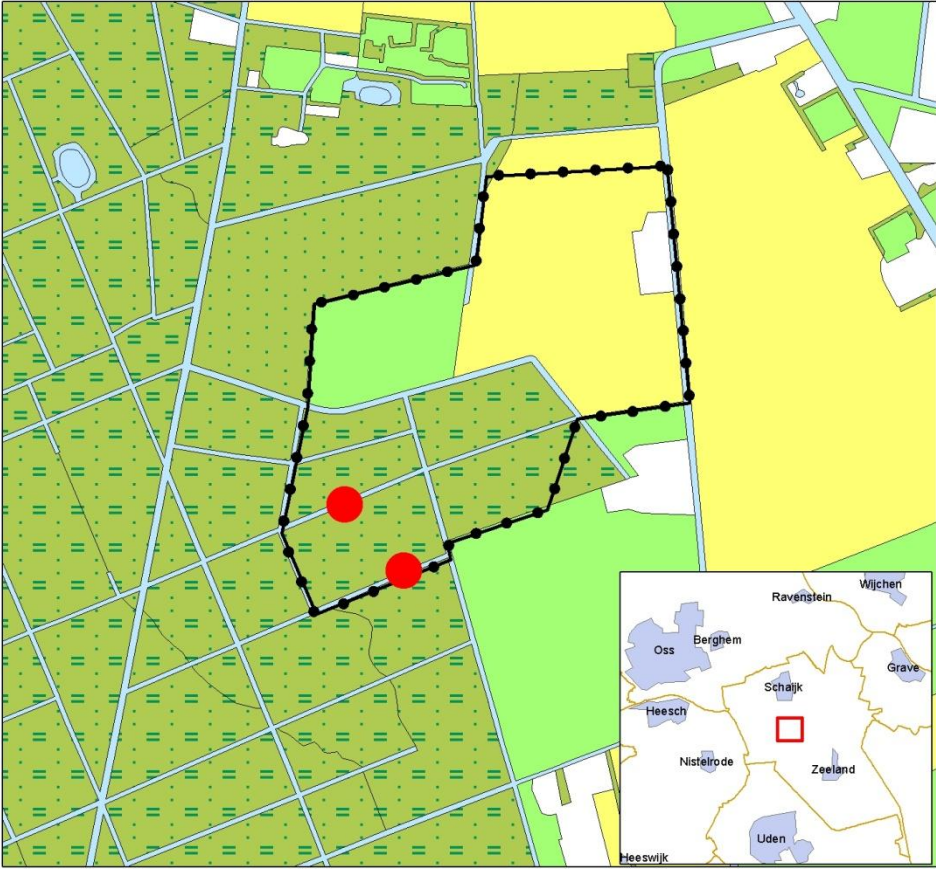
Vogels		Terrein vlakken	
NedNaam		akkerland	bos: loofbos
▲ Bosuil (1)		bebouwd gebied	bos: naaldbos
● Kerkuil - Braakballen (1)		bos: gemengd bos	grasland
type			overig
⬜ plangrens			

Datum: 09-10-2014
 Tekenaar: RH
 Projectnummer: 6347

0 100 200 400 Meters

Eelerwoude
 kleurt het landelijk gebied

Natuurbegraafplaats Franse Baan - Mierenhopen

Legenda

- Mierenhopen (2)
- type
- plangrens

Terrein vlakken

- akkerland
- bebouwd gebied
- bos: gemengd bos
- bos: loofbos
- bos: naaldbos
- grasland
- overig

Datum: 09-10-2014
 Tekenaar: RH
 Projectnummer: 6347

Eelerwoude
 kleurt het landelijk gebied